

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku o pozwolenie na utworzenie w Filii w Ełku studiów na kierunku bezpieczeństwo państwa na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią I zespołu nauk społecznych prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały, wyraża:

pozytywną opinię

w związku z tym, że studia na kierunku bezpieczeństwo państwa na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym spełniają warunki ich prowadzenia.

Jednocześnie, wyrażając pozytywną opinię, Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zaleca dokonanie stosownych zmian w formie zaliczania praktyk zawodowych, gdyż Wnioskodawca przewiduje możliwość zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki z jednoczesnym jej zaliczeniem na podstawie pracy zawodowej. Jest to niezgodne z przepisami prawa. Uczelnia nie może bowiem zwolnić studenta z praktyki, może natomiast – pod pewnymi warunkami określonymi w art. 71 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) – potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 71 powołanej wyżej ustawy w odniesieniu do wnioskowanego kierunku, ponieważ będąc na etapie składania wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku bezpieczeństwo państwa na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w sposób oczywisty nie posiada pozytywnej oceny jakości kształcenia na tych studiach. Wnioskodawca nie posiada też wymaganej kategorii naukowej.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku.

**Uchwała nr 559/2020
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 13 sierpnia 2020 r.**

---

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
19.08.2020

Krzysztof Diks

Opinia I zespołu nauk społecznych, prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia

w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni

---

Nazwa kierunku studiów: bezpieczeństwo państwa

Poziom studiów: studia pierwszego stopnia

Profil studiów: praktyczny

Formy studiów: studia stacjonarne i niestacjonarne

Nazwa i siedziba uczelni wnioskującej o pozwolenie na utworzenie studiów: Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Filia w Ełku

Warszawa, 2020

I zespół nauk społecznych prowadzący działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia **wyraża pozytywną opinię** w związku z tym, że studia na kierunku bezpieczeństwo państwa na poziomie studiów pierwszego stopnia, o profilu praktycznym spełniają warunki ich prowadzenia.

Uzasadnienie oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów recenzowania wniosków o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu (w porządku według poszczególnych kryteriów)

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

We wniosku wskazuje się, że ideą, która przyświecała powołaniu w 1993 roku Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku było stworzenie nowoczesnej Uczelni, która dawałaby możliwość kształcenia (głównie z zakresu nauk społecznych) oraz szansę na aktywność zawodową niezamożnej młodzieży i dorosłym z regionu Białegostoku, którzy często ze względu na sytuację rodzinną, osobistą czy materialną nie mogli wyjechać na studia do większych ośrodków. W związku z powyższym, jej celem strategicznym jest rozszerzanie oferty z nastawieniem na kształcenie praktyczne, IT, języki obce oraz kompetencje przyszłości, na które istnieje obecnie i perspektywicznie lokalne i regionalne zapotrzebowanie rynku pracy. Nadmienia się, że nie tylko ważne jest zaangażowanie Polski w społeczność międzynarodową (ONZ, UE, NATO), ale i rola województwa warmińsko-mazurskiego położonego w rejonie tzw. wschodniej flanki NATO, jako ważnego ośrodka służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo obywateli w różnych aspektach (wskazując m.in. na 15. Giżycką Brygadę Zmechanizowaną, 15. Gołdapski Pułk Przeciwlotniczy, 4. Warmińsko-Mazurską Brygadę Obrony Terytorialnej), generują zapotrzebowanie na specjalistów posiadających kompleksową wiedzę z zakresu bezpieczeństwa i praktyczne umiejętności w tym obszarze. Utrzymanie oczekiwanego poziomu bezpieczeństwa państwa, społeczeństwa, gospodarki, infrastruktury publicznej wymaga podnoszenia kompetencji obecnych i przyszłych pracowników służb mundurowych, ale i kandydatów do pracy w administracji publicznej, bankowości czy sektorze IT. Zakres umiejętności praktycznych konsultowany był z interesariuszami zewnętrznymi, głównie reprezentującymi formacje mundurowe oraz podmioty administracji publicznej. Strategia rozwoju Uczelni w zakresie procesu kształcenia związana jest z elastycznym, natychmiastowym i przede wszystkim trafnym reagowaniem na zmiany zachodzące w potrzebach rynku pracy i oczekiwaniach najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego.

Senat Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania (WSFiZ) w Białymstoku umiejscowił wnioskowany kierunek studiów bezpieczeństwo państwa w dziedzinie nauk społecznych. W jej ramach wskazano dyscypliny: nauki o bezpieczeństwie, nauki o polityce i administracji, prawo, ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki socjologiczne oraz psychologia. Nazwa kierunku studiów jest adekwatna do zakładanych efektów uczenia się. Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku bezpieczeństwo państwa został przedstawiony w załączniku 1.2.1 zawierającym kopie uchwały Nr 1 z dnia 14 lutego 2020 r. Senatu Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku bezpieczeństwo państwa na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w formie stacjonarnej i niestacjonarnej w Filii Uczelni w Ełku, obowiązujący w roku akademickim 2020/2021. Przyjęty praktyczny profil studiów oraz determinowany nim program zajęć służyć mają przygotowaniu przyszłych specjalistów z zakresu bezpieczeństwa państwa, co pozwoli zasilić szeregi kadrowe Sił Zbrojnych RP, administracji publicznej, szczególnie w zespołach reagowania kryzysowego, międzynarodowych organizacjach międzyrządowych i pozarządowych, placówkach dyplomatycznych i konsularnych, prywatnych firmach na stanowiskach oceniających ryzyko

działań komercyjnych oraz w instytucjach struktur ochronnych i obronnych państwa. Efekty uczenia się dobrze określają profil absolwenta kierunku. Kierunkowe efekty uczenia się odniesiono do 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Uczelnia przedstawiła obszernie i wielowątkowe informacje dotyczące planowanego programu studiów. Utworzenie w Filii w Ełku studiów na kierunku bezpieczeństwo państwa, na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, podyktowane jest chęcią przygotowania oferty kształcenia, która będzie odpowiedzią na oczekiwania absolwentów szkół ponadpodstawowych (w tym szkół i klas mundurowych), wiążących swoją przyszłość zawodową z systemem obronnym i ochronnym państwa, a także osób już pracujących w obszarze bezpieczeństwa i pragnących podnieść swoje kwalifikacje zawodowe, zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie, a także pracodawców województwa warmińsko-mazurskiego oraz województw ościennych. Punktem wyjściowym podjętych prac było stwierdzenie, że istotnym problemem w obszarze systemu bezpieczeństwa narodowego jest brak jego integracji, tak w ujęciu prawnym, organizacyjnym, jak i wykonawczym. Dlatego też istotnym elementem oferty edukacyjnej proponowanego kierunku studiów ma być (zgodnie z intencjami Uczelni) praktyczny profil tych studiów. Wyrażać się on ma w identyfikowaniu obszarów dezintegracji systemu oraz w definiowaniu zakresu niezbędnych działań koordynująco-synchronizujących, mających na celu uzyskanie efektu synergii wszystkich podmiotów systemu.

Proponowany program studiów dla kierunku bezpieczeństwo państwa ma być realizowany w ciągu 6 semestrów kształcenia i poprzez wykonanie 2415 godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów studiów stacjonarnych oraz 1643 dla studiów niestacjonarnych. Liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, co do zasady zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Sekwencja zajęć nie budzi zastrzeżeń. Metody kształcenia opisane we wniosku są różnorodne, specyficzne, zapewniają osiągnięcie założonych efektów uczenia się i przyjmują m.in. formę wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, seminariów, projektów. Udział zajęć projektowych kształtujących praktyczne umiejętności studentów wynosi 670 godzin.

Udział procentowy liczby punktów ECTS przyporządkowanych zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne w łącznej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów jest na poziomie deklaratywnym określony we wniosku prawidłowo.

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Metody kształcenia są aktywizujące i zorientowane na praktyczne przygotowanie studenta i obejmują m.in. wizyty studyjne w podmiotach systemu bezpieczeństwa państwa, zajęcia terenowe, spotkania z praktykami, ćwiczenia wojskowe, zawody użytecznie-bojowe. Dodatkowo w ramach zajęć praktycznych studenci odbywają obowiązkowe szkolenie strzeleckie.

Metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów poprzez możliwość odbywania studiów według indywidualnej organizacji studiów zagwarantowanej w Regulaminie studiów. Indywidualna organizacja studiów obejmuje indywidualny program studiów, plan studiów, tryb i termin zaliczania przedmiotów, tryb studiowania przeznaczony dla osób z niepełnosprawnościami. Zgoda może zostać

wyrażona studentom wyróżniającym się w nauce, działalności sportowej, kulturalnej lub artystycznej, uczestniczącym w pracach badawczych, studiującym jednocześnie na więcej niż jednym kierunku studiów, osobom z niepełnosprawnościami, studentkom w ciąży oraz studentom będącym rodzicami. Zgodnie z Regulaminem studiów w przypadku osób z niepełnosprawnościami stosuje się usprawnienia obejmujące m.in.: możliwość modyfikacji odbywania studiów, uczestniczenia w zajęciach, uzyskiwania zaliczeń i zdawania egzaminów. Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Program obejmuje praktykę zawodową w wymiarze 6 miesięcy, podzieloną na trzy części (po 7 ECTS i 210 godzin każda), łącznie 21 ECTS i w liczbie 630 godzin. Studenci mają możliwość praktyk zawodowych w czasie trwania semestrów III, IV, V studiów I stopnia w ośmiu instytucjach. Studentom zapewnia się wsparcie wydziałowego opiekuna praktyk, który udziela pomocy, dokonuje weryfikacji, sprawuje nadzór nad programem praktyk oraz sporządza sprawozdanie z wykonanej pracy studenta. Dobór miejsc odbywania praktyk zawodowych uwzględnia specyfikę kierunku.

Zespół zwraca jednak uwagę na konieczność dokonania stosownych zmian w formie zaliczania praktyk zawodowych, gdyż Wnioskodawca przewiduje możliwość zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki z jednoczesnym jej zaliczeniem na podstawie pracy zawodowej. Jest to niezgodne z przepisami prawa. Uczelnia nie może bowiem zwolnić studenta z praktyki, może natomiast – pod pewnymi warunkami określonymi w art. 71 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) – potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 71 powołanej wyżej ustawy w odniesieniu do wnioskowanego kierunku, ponieważ będąc na etapie składania wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku bezpieczeństwo państwa na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w sposób oczywisty nie posiada pozytywnej oceny jakości kształcenia na tych studiach. Wnioskodawca nie posiada też wymaganej kategorii naukowej.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Kompetencje oczekiwane od kandydatów są określone precyzyjnie w uchwale Senatu. Na s. 40-41 wniosku, Wnioskodawca wymienia kompetencje oczekiwane od kandydata, wskazując, iż kandydat na studia powinien:

- legitymować się świadectwem dojrzałości;
- posiadać pozytywną ocenę z języka angielskiego na świadectwie dojrzałości;
- wykazywać zainteresowanie problematyką współczesnego świata, geografią, historią, wiedzą o społeczeństwie i informatyką, co jest weryfikowane w czasie rozmowy kwalifikacyjnej przez Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną.

We wniosku nie zostało precyzyjnie określone, jakie wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości będą podstawą przyjęcia na wnioskowany kierunek. Jednocześnie Wnioskodawca wskazuje, iż studia pierwszego stopnia są skierowane do osób o ukształtowanej postawie patriotycznej, charakteryzujących się wysokim poziomem znajomości historii Polski i poszanowaniem tradycji narodowych oraz absolwentów klas oraz szkół mundurowych, a także członków organizacji proobronnych.

Do wniosku został załączony dokument Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie cyklu kształcenia oraz szczegółowe wskaźniki ilościowe

na kierunku studiów bezpieczeństwo państwa, a także Regulamin praktyk zawodowych, które to dokumenty zawierają ogólne zasady sprawdzania i oceniania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów oraz przebiegu procesu dyplomowania. W Uczelni przyjęto, iż przy weryfikacji efektów uczenia się uzyskanie pozytywnej oceny końcowej z zajęć, praktyki zawodowej, a także pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, potwierdza osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się ustalonych dla wymienionych elementów procesu kształcenia a poziom uzyskania efektów uczenia się wynika z wystawionej oceny.

Weryfikacja efektów uczenia się prowadzona jest na różnych etapach kształcenia:

- weryfikacja dokonana przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dane zajęcia dla każdego studenta (referat, prezentacja, opracowania pisemne, odpowiedzi ustne, projekty);
- weryfikacja dokonana przez wydziałowego opiekuna praktyk (dziennik praktyk lub wnioski o uznanie pracy jako praktyki z załącznikami);
- weryfikacja zbiorcza dokonywana przez pracownika Działu Dydaktyki, Nauki i Współpracy z Zagranicą (prace dyplomowe i egzamin dyplomowy);
- weryfikacja zgodności efektów uczenia się z oczekiwaniami rynku pracy dokonywana przez Biuro Karier;
- weryfikacja zbiorcza dokonywana przez dziekana wydziału i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia;
- podsumowanie dokonywane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia wraz ze sprawozdaniem rocznym z funkcjonowania systemu.

Proces dyplomowania jest ważnym elementem zintegrowanego systemu zapewnienia jakości kształcenia i ostatecznej weryfikacji osiągniętych przez studiujących efektów uczenia się. Dlatego kolejnym etapem weryfikacji i oceny efektów uczenia się będzie przygotowanie przez studenta pracy dyplomowej oraz udział w egzaminie dyplomowym. Oceny w zakresie wiedzy i umiejętności, jak i przygotowania i przeprowadzenia procesu badawczego oraz przedstawienia jego wyników dokonywać będą opiekun pracy oraz recenzent. Natomiast w odniesieniu do egzaminu dyplomowego powołana w tym celu Komisja Egzaminu Dyplomowego.

Warunkiem uzyskania dyplomu ukończenia studiów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia jest osiągnięcie przez studenta wszystkich założonych w programie studiów efektów uczenia się. W skład systemu oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się wchodzi:

- oceny końcowe wystawiane z poszczególnych zajęć;
- ocena z praktyk zawodowych, zgodnie i zasadami przyjętymi w programie studiów dla danego kierunku;
- ocena z pracy dyplomowej;
- ocena z egzaminu dyplomowego.

Proces weryfikacji efektów uczenia się poprzez przygotowanie pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego określa Regulamin studiów.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

We wniosku zostały przedstawione informacje dotyczące 33 nauczycieli akademickich oraz innych osób, którym Wnioskodawca planuje powierzenie prowadzenia zajęć na wnioskowanym kierunku. W tej grupie 17 osób jest zatrudnionych w Uczelni, jako podstawowym miejscu pracy, 16 – jako dodatkowym miejscem pracy. W gronie osób, którym planuje się powierzenie prowadzenia zajęć znajduje się 2 nauczycieli akademickich posiadających stopień doktora habilitowanego, 16 – posiadających stopień doktora oraz 15 nauczycieli akademickich i innych osób posiadających tytuł zawodowy magistra.

W skład kadry na wnioskowanym kierunku bezpieczeństwo państwa wchodzi 13 nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie (lub nauki o obronności), dyscyplinę nauki o polityce i administracji reprezentuje 2 nauczycieli akademickich, ekonomię i finanse - 4 nauczycieli akademickich, prawo - 2 nauczycieli akademickich.

Na wnioskowanym kierunku bezpieczeństwo państwa, planowana obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa, uwzględnia zgodność dorobku naukowego nauczycieli akademickich z dyscyplinami naukowymi, z którymi te zajęcia są powiązane, i zgodność doświadczenia zawodowego nauczycieli akademickich, zdobytego poza uczelnią, z zakresem prowadzonych przez nich zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

We wniosku zawarta jest informacja, iż Wnioskodawca dysponuje pomieszczeniami w jednym budynku w kompleksie, przy ul. Grunwaldzkiej 1, położonym w centrum Ełku. W skład opisywanego kompleksu wchodzi nowoczesny czterokondygnacyjny budynek dydaktyczno-administracyjny, o powierzchni użytkowej 4511 m² oddany do użytkowania w roku 2004. Budynek ten posadowiony jest na ogrodzonym terenie o powierzchni 1,21 ha, z parkingiem na ok. 140 miejsc. Obiekt jest monitorowany, przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością (podjazdy, winda), w całym obiekcie istnieje swobodny dostęp do sieci Wi-Fi.

Podstawowymi elementami bazy dydaktycznej, udostępnionymi dla prowadzenia kierunku bezpieczeństwo państwa, są:

1. 15 sal dydaktycznych wyposażonych w sprzęt multimedialny i nagłośnienie, w tym: 7 sal z przeznaczeniem na sale wykładowe duże (od 256 osób do 70 osób), wszystkie wyposażone w sprzęt multimedialny i nagłośnienie w tym: aula główna (256 osób); aula (136 osób); 3 sale dydaktyczne (do 110 osób każda); 2 sale dydaktyczne (do 70 osób, każda); 8 sal dydaktycznych (wykładowo-ćwiczeniowe do 40 osób każda);
2. 6 sal (ćwiczeniowo-laboratoryjne, w tym ze sprzętem specjalistycznym): 2 sale dydaktyczne (do 30 osób, każda); 2 sale dydaktyczne (do 21 osób każda); 2 laboratoria komputerowe (16 i 26 stanowisk), wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie wykorzystywane do praktycznej nauki zawodu; laboratorium językowe (16 osobowe), wyposażone w sprzęt multimedialny do odtwarzania obrazu i dźwięku, materiały dydaktyczne do nauki języków obcych w tym płyty DVD i tlimy, słuchawki dla każdego studenta;
3. strzelnica laserowa;
4. nowoczesnie wyposażone pokoje gościnne (z możliwością zakwaterowanie do 46 osób) do wykorzystania dla studentów spoza Ełku jako dom studenta.

Uczelnia dysponuje także trenazerem AED (Automated External Defibrillator), dedykowanym do wykorzystania w szkoleniu opartym na scenariuszu American Heart Association (AHA), co pozwala na prowadzenie zajęć praktycznych z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu. Uniwersalny trenazer AED pozwala przygotować studentów kierunku bezpieczeństwo państwa na sytuacje zagrożenia życia.

Biblioteka i klimatyzowana czytelnia dysponuje 10 stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu do swobodnego użytku dla studentów (3 z nich dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością) oraz 40 stanowiskami do pracy cichej studentów. Czytelnia wyposażona jest w sprzęt multimedialny (projektor i komputer, ekran), co pozwala na prowadzenie szkoleń studentów.

Obiekty sportowe to sala gimnastyczna wyposażona w niezbędny sprzęt do zajęć z wychowania fizycznego i gier sportowych, a także siłownia, składająca się z kompleksu 3 sal wyposażonych w sprzęt do ćwiczeń siłowych i aerobowych wraz z infrastrukturą, tj. szatnie,

toalety, prysznice damskie oraz męskie wraz z pomieszczeniami dla instruktorów i trenerów. Dodatkowo, rozległy teren zielony wokół budynku Uczelni umożliwia realizację zajęć terenowych oraz sportowych.

Dobór i liczba miejsc odbywania praktyk zawodowych uwzględnia specyfikę kierunku. Praktyka realizowana będzie na mocy porozumień zawartych pomiędzy uprawnioną do tego jednostką organizacyjną uczelni a jednostkami wojskowymi, jednostkami terenowymi Policji oraz jednostkami samorządu terytorialnego odpowiedzialnymi realizację zadań z zakresu bezpieczeństwa, w tym zarządzania kryzysowego. Studenci mają możliwość odbywania łącznego wymiaru sześciomiesięcznych praktyk zawodowych w czasie trwania semestrów III, IV, V studiów I stopnia w ośmiu instytucjach, takich jak: Urząd Miasta w Ełku (15 miejsc studenci stacjonarni/15 miejsc studenci niestacjonarni), Urząd Miejski w Giżycku (15/15 miejsc), Urząd Miejski w Orzyszu (15/15 miejsc), 15. Pułk Przeciwlotniczy w Gołdapi (45/45 miejsc), 14. Pułk Przeciwpancerny w Suwałkach (45/45 miejsc), 4. BOT (15/15 miejsc), Komenda Powiatowa Policji w Ełku (3/3 miejsc) czy Wydział Żandarmerii Wojskowej w Bemowie Piskim (9/9 miejsc). Rodzaje instytucji, w których studenci mogą odbywać praktyki zostały w sylabusach praktyk określone prawidłowo. Z załączonych deklaracji (zał. 1.2.5b) wynika, że ww. instytucje deklarują przyjęcie studentów w semestrze II, IV i VI.

Biblioteka Główna WSFiZ w Białymstoku wraz z Biblioteką Filii w Ełku tworzy uczelniany system biblioteczno-informacyjny. Zbiory liczą ponad 71 tys. woluminów (ok. 56000 Białystok, ok. 15500 Ełk), w tym ponad 1000 pozycji książkowych z zakresu nauk o bezpieczeństwie.

Biblioteka prenumeruje 14 tytułów czasopism, inne (ok. 60 tytułów) pozyskiwane są z wymiany międzybibliotecznej, czy darów. W skład księgozbioru wchodzi również zbiory specjalne, dyski CD i DVD (ok. 1000 sztuk). Biblioteka posiada dostęp do: Wirtualnej Biblioteki Nauki (Elsevier, Springer, Web of Knowledge) dostępnej dla studentów i nauczycieli akademickich z każdego komputera na terenie Uczelni bez konieczności dodatkowego logowania się, licencje są sukcesywnie przedłużane.

Biblioteka WSFiZ umożliwia również korzystanie z baz danych w ramach zbiorów elektronicznych (min. EBSCO, wydawnictw elektronicznych (ebook) Instytutu Ekonomiki Rolnictwa, Zeszyty BRE Banku-CASE oraz portalu e-Publikacje Nauki Polskiej, kilkudziesięciu tysięcy czasopism open Access). Ponadto studenci, jak i nauczyciele akademicy mogą korzystać z zasobów bazy Internetowego Systemu Informacji Prawnej Lex (w tym: akty prawne, orzecznictwo sądowe komentarze, monografie oraz czasopisma). Licencje są sukcesywnie przedłużane.

Przedstawiony przez Wnioskodawcę Wykaz zasobów bibliotecznych zalecanych dla kierunku bezpieczeństwo państwa, dostępnych dla studentów kierunku bezpieczeństwo państwa w WSFiZ w Białymstoku wraz z Biblioteką Filii w Ełku (zał. 5.3.1a) zawiera 960 tytułów, jednakże zastrzeżenia może budzić liczba egzemplarzy dostępnych w zasobach bibliotecznych (w większości tytułów zadeklarowana liczba egzemplarzy wynosi 1). Ocena aktualności treści kształcenia na podstawie lektury podstawowej i uzupełniającej dla studentów prowadzi do wniosku, iż duża część polecanych publikacji została wydana w pierwszej dekadzie XXI wieku, zatem jest to piśmiennictwo stosunkowo aktualne.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wnioskodawca wskazuje na kilkanaście podmiotów w obszarze szeroko rozumianego bezpieczeństwa, z którymi prowadzona jest współpraca w zakresie przygotowania programu studiów i jego realizacji (szczególnie w zakresie części praktycznej).

Uczelnia przedstawiła pisemne porozumienia dotyczące współpracy z podstawowymi gestorami sektora obronnego (Wydział Żandarmerii Wojskowej w Bemowie Piskim,

15. Gołdapski Pułk Przeciwlotniczy w Gołdapi, 15. Giżycka Brygada Zmechanizowana, 4 Warmińsko - Magurska Brygada Obrony Terytorialnej).

Porozumienia dotyczą różnych aktywności związanych z zakresem odpowiedzialności i działalności tych podmiotów. Porozumienia te zapewniają trwałą platformę współpracy, np. przy współorganizacji konkretnych wydarzeń i projektów oraz działań. Platforma ta pozwala także nie tylko na współdziałanie partnerów otoczenia społeczno-gospodarczego w przygotowaniu i realizacji koncepcji kształcenia ale przede wszystkim na jej doskonalenie. W ten sposób zapewnione będzie spełnienie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa państwa oraz rozwoju sprzyjających temu warunków społeczno-gospodarczych.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Uczelnia prowadzi międzynarodową współpracę z podmiotami edukacyjnymi na podstawie podpisanych umów bilateralnych. Od roku 1998 uczestniczy w Programie Erasmus. Obecnie współpracuje z 25 uczelniami, z którymi WSFiZ prowadzi wymianę w ramach Programu Erasmus+ (21 w ramach projektów KA103 oraz 1 w ramach projektów KA107). Zgodnie z geograficznym kryterium doboru instytucji partnerskich Uczelnia zawiera umowy o współpracy z uczelniami z różnych krajów UE i leżących poza UE, kierując się zasadą zróżnicowania regionalnego położenia partnerów.

Pracownicy mogą wyjeżdżać w ramach Programu Erasmus+ w celu przeprowadzenia zajęć dydaktycznych w zagranicznej uczelni partnerskiej lub odbycia szkolenia prowadzącego do rozwoju i nabycia kwalifikacji zawodowych, odbywającego się w uczelni lub innej organizacji. Wyjazd nauczyciela akademickiego w celu przeprowadzenia zajęć wymaga realizacji 8 godzin zajęć (wyjazd w wymiarze 1 tygodnia).

Studenci mają możliwość wyjazdu na praktykę do organizacji znajdujących się w krajach objętych Programem Erasmus+. Praktyka musi być związana z kierunkiem studiów i może stanowić część programu studiów (praktyka obowiązkowa), albo dawać możliwość zdobycia dodatkowych umiejętności (praktyka nieobowiązkowa).

Innym sposobem podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku bezpieczeństwo państwa jest przyjęty w programie studiów model kształcenia w zakresie języku obcego. W programie studiów uwzględniono język obcy (angielski), który będzie realizowany w różnych formach zajęć w tym, jako *język obcy* (w semestrach od 1 do 4 w wymiarze 120 godzin i 8 ECTS), co umożliwi osiągnięcie przez studenta umiejętności językowych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego i co będzie weryfikowane podczas egzaminu, oraz jako *język obcy specjalistyczny* (semestr 5. w wymiarze 30 godzin i 2 ECTS). Powinno to umożliwić studentowi nabycie umiejętności komunikacji w języku obcym w środowisku zawodowym z użyciem specjalistycznej terminologii. Nabycie tych kwalifikacji będzie także stanowiło podstawę do realizacji jednego z przedmiotów obowiązkowych, z grupy zajęć kierunkowych, w języku angielskim (*instytucje bezpieczeństwa międzynarodowego* - semestr 6. w wymiarze 20 godzin i 2 ECTS), zaliczenie z przedmiotu będzie miało miejsce w języku angielskim.

Zapewniając studentom możliwość nauki innego języka obcego, przewidziano, że każdy student będzie mógł uczestniczyć w lektoracie drugiego języka obcego (w wymiarze czterech semestrów) oraz w zajęciach ze *specjalistycznego języka obcego* (w wymiarze jednego semestru), na zasadach analogicznych, jak u przypadku języka angielskiego. Zajęcia te będą miały jednak charakter fakultatywny i niezwiązany z obowiązkiem wnoszenia jakichkolwiek dodatkowych opłat (poza opłatami za studia). Studentowi, który ukończy zajęcia z drugiego języka obcego, fakt ten zostanie wpisany w suplementie do dyplomu, wraz z podaniem oceny i przypisaniem punktów ECTS.

Z uwagi na geograficzne i administracyjne położenie Ełku, miasta znajdującego się w obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, bezpośrednio graniczącego z Federacją Rosyjską

(Obwodem Kaliningradzkim), jak i z uwagi na wynikające z tego położenia relacje Polski z Rosją, również w obszarze szeroko rozumianego bezpieczeństwa państwa przyjęto, że drugim językiem obcym, jakiego będą mogli się uczyć studenci, będzie język rosyjski. Dodatkowo we wniosku, Uczelnia deklaruje dla studentów, którzy będą planowali karierę w wojsku, możliwość przystąpienia do egzaminu ze znajomości języków obcych, organizowanego na podstawie wytycznych *Porozumienia standaryzacyjnego NATO STANAG 6001-poziomy biegłości językowej* na wybranym przez studenta poziomie. W ramach języka obcego specjalistycznego student nie tylko pozna podstawowe słownictwo z obszaru nauk o bezpieczeństwie, ale również zostanie zaznajomiony z kręgami tematycznymi, zgodnymi z programami nauczania języka obcego w Siłach Zbrojnych RP (poziom 1-2 wg. STANAG 6001).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Uczestnicy studiów uzyskują dostęp do materiałów wykorzystywanych podczas zajęć dydaktycznych z uwzględnieniem pomocy naukowych przesyłanych w formie elektronicznej. Władze kierunku zapewniają studentom wsparcie merytoryczne i organizacyjne poprzez funkcję opiekuna roku. Do jego zadań należy m.in. zapoznanie studentów z obowiązującymi przepisami, udzielanie porad dotyczących procesu kształcenia, opiniowanie indywidualnych spraw związanych z tokiem studiów czy, w przypadku konfliktów, pełnienie roli mediatora. Osoby z niepełnosprawnościami otrzymują szczególną opiekę umożliwiającą im pełny udział w procesie kształcenia i prowadzeniu badań. Mechanizm racjonalnych usprawnień obejmuje także korzystanie z materiałów dydaktycznych utrwalonych w formie dokumentów elektronicznych, z powiększoną czcionką lub nagrań audio. Studenci z niepełnosprawnościami mogą także wnioskować o zwiększenie dopuszczalnej absencji, udzielenie zgody na realizację wychowania fizycznego w innej formie, korzystanie z dodatkowych urządzeń rejestrujących dźwięk i obraz, przedłużenie czasu trwania zaliczenia, stosowanie w czasie egzaminu dodatkowych urządzeń technicznych (np. urządzenia brajlowskie, klawiatury alternatywne), zmianę formy zaliczenia z pisemnej na ustną.

Uczelnia zapewnia wsparcie w wejściu na rynek pracy za pośrednictwem Biura Karier, którego celem jest pomaganie studentom i absolwentom w planowaniu ich kariery zawodowej, organizacja praktyk i staży, a także kojarzenie pracodawcy ze studentami. Studenci przechodzą badania predyspozycji za pośrednictwem testu FRIS, który umożliwia przeprowadzenie indywidualnej diagnozy potencjału studenta. W podanej dokumentacji nie zawarto jednak informacji na temat dostosowania ofert pracy i staży do recenzowanego kierunku.

W materiałach źródłowych nie zawarto danych na temat działalności organizacji studenckich, w tym w szczególności kół naukowych, objęcia ich wsparciem merytorycznym ze strony opiekunów oraz finansowym ze strony Uczelni.

Uczelnia tworzy warunki do uczestnictwa studentów w programach wymiany międzynarodowej, czego wyrazem jest 25 podpisanych umów w ramach wymiany Erasmus+. Prowadzone są także odpowiednie działania promocyjne, takie jak: udostępnianie informacji na stronie internetowej, tablicach ogłoszeń, przygotowywanie materiałów informacyjnych, organizowanie spotkań ze studentami.

Motywowanie studentów do osiągnięcia dobrych wyników w nauce odbywa się poprzez oferowane stypendium rektora. Dodatkowe formy wsparcia studentów wybitnych obejmują nagrody i wyróżnienia Rektora, wpis do Pamiątkowej Księgi Absolwentów, nagrody fundowane przez instytucje państwowe, towarzystwa naukowe, organizacje społeczne oraz pochwały Dziekana.

Studenci mają zapewnione wsparcie przez kadrę administracyjną w czasie pełnionych przez nich dyżurów.

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają systematyczne przeglądy systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, w których uczestniczą studenci za pośrednictwem posiedzeń Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Dodatkowo przedstawiciele samorządu studentów opiniują programy studiów, w tym efekty uczenia się dla danego kierunku, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach

Studenci mają zapewnione wsparcie dydaktyczne, naukowe i materialne w procesie kształcenia poprzez: dostępności nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami poza zajęciami dydaktycznymi podczas dyżurów i indywidualnych konsultacji, możliwości rozwijania własnych zainteresowań i zrzeszania się w kołach lub sekcjach naukowych, uczestnictwa w pracach naukowych, rozwojowych i wdrożeniowych realizowanych w Uczelni, odpowiednio wyposażoną bazę dydaktyczno-naukową oraz systemy wspomagające proces kształcenia.

Publiczny dostęp do informacji jest zapewniony poprzez stronę internetową (m.in. w zakładce „strefa studenta”), biuletyn informacji publicznej, system informatyczny Recto.

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku, systematyczne oceny publicznego dostępu do informacji, w których uczestniczą studenci oraz wykorzystywanie wyników ocen w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Wniosek zawiera informację o budowie, funkcjach i zadaniach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Aktualny kształt tego systemu został określony Uchwałą Nr 8 Senatu Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku z dnia 20 września 2010 r. w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (USZiDJK). Nadzór nad funkcjonowaniem USZiDJK sprawuje Rektor, a realizację przyjętych celów USZiDJK na poziomie uczelnianym zapewnia Uczelniana Komisja.

W ramach Systemu funkcjonują Wydziałowe Systemy Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Strukturę opisanego Systemu i jego procedury można uznać za poprawne. Do zadań Wydziałowej Komisji należy między innymi: opiniowanie nowo projektowanych programów studiów; opiniowanie zmian w programach studiów; analiza i ocena zasad obsady kadrowej poszczególnych kierunków studiów; analiza, ocena i przedkładanie Uczelnianej Komisji opinii i wniosków na podstawie analizy: opinii pracodawców, uzyskanych na podstawie informacji z rynku pracy oraz opinii absolwentów o przydatności nabytych, jak i brakujących elementów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w danym programie studiów, uzyskanych na podstawie przeprowadzanych ankiet; analiza wyników ankiet studenckich dotyczących w szczególności oceny działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich realizujących zajęcia w danym semestrze oraz oceny prowadzonych przedmiotów; ocena stosowanych metod weryfikacji efektów uczenia się, ocena programów studiów pod kątem całkowitego nakładu pracy studenta oraz osiągania założonych efektów uczenia się; analiza i ocena odbywania przez studentów praktyk zawodowych, w tym pod kątem osiągania założonych efektów uczenia się; analiza i ocena procesu dyplomowania; wdrażanie decyzji podjętych przez Uczelnianą Komisję; inicjowanie działań naprawczych związanych z podnoszeniem jakości kształcenia.

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów uwzględniają udział studentów w systemie zapewniania jakości kształcenia zarówno poprzez wyrażanie opinii w czasie konsultacji z nauczycielami akademickimi, jak i udział w posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Doskonalenie jakości kształcenia jest realizowane z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.